

**ALUEELLINEN
KOTOUTTAMISOHJELMA
2017–2020**

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Maahanmuuttajat seutukunnassa.....	3
3. Kotouttamistyön käsitteitä.....	4
4. Kotouttamisohjelman 2017 – 2020 linjaukset.....	5
5. Kotouttamistyön keskeiset tehtävät.....	6
5.1. Kotoutumista tukeva viestintä ja tiedottaminen	7
5.2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen	8
5.3. Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kotoutumisen tukeminen.....	9
5.4. Perusopetukseen kotoutumisen tukeminen.....	10
5.5. Kotoutumista tukevat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	11
5.6. Aikuisikäisten ja yli 16-vuotiaiden nuorten kouluttautuminen	12
5.7. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet	13
5.8. Maahanmuuttajien huomioiminen terveyspalvelujen asiakkuudessa.....	14
5.9. Maahanmuuttajien huomioiminen sosiaalipalvelujen asiakkuudessa.....	15
5.10. Kansainvälistä suojelua saavien vastaanotto.....	16
5.10.1. Kiintiöpakolaisten vastaanotto.....	16
5.10.2. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto.....	18
5.11. Monialainen verkostoyhteistyö	18
5.12. Henkilöstön koulutus.....	19
5.13. Tulkkauspalvelut	19
5.14. Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen	20
6. Alueen kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus	22

1. Johdanto

Maahanmuutto on yhteiskunnassamme tämän päivän arkea. Maahanmuuttajia tulee Suomeen eri syistä. Kotouttamisohjelman tavoitteena on varmistaa, että maahanmuuttajat voivat elää kantaväestön kanssa tasavertaisina kuntalaisina sekä saavat kunnalta tarvettaan vastaavat palvelut. Uuden kotoutumislain lähtökohtana on vastata maahanmuutossa tapahtuneisiin muutoksiin. Lain mukaan kaikille muuttaville henkilöille annetaan perustietoa yhteiskunnasta ja ohjausta palveluista kun he saavat oleskeluluvan tai rekisteröivät oleskeluoikeutensa.

Riihimäen kaupungin strategiassa linjataan, että kaupungin palveluiden riittävyys ja laatu edellyttävät palveluverkon kehittämistä, jossa toimintatapojen uudistaminen, panostaminen ennaltaehkäisevään toimintaan ja alueyhteistyön kehittäminen ovat lähivuosina keskeisiä. Hausjärven kunnan visiossa kunnan järjestämät laadukkaat peruspalvelut antavat jokaiselle kuntalaiselle ja perheelle edellytykset luoda itselleen hyvä elämä. Seutukunnalliseen yhteistyöhön halutaan myös Lopella panostaa paljon. Toimialojen johtoryhmät ovat avoimesti miettineet yhteistyömuotoja ja -tapoja. Seutukunnallinen palvelujen tuottamistapa on ollut yksi merkittävä strateginen haaste tässä prosessissa.

Hämeen liiton maakuntastrategian mukaan väestönmuutos on keskeinen alueen megatrendi. Maakunnan työvoimasta poistuu lähitulevaisuudessa merkittävä osa. Väestön ikääntyminen vaikuttaa erilaisten palvelutarpeiden syntyyn ja kasvuun. Häme voi olla luova, eri sektoreiden väliset rajapinnat hyödyntävä hoivamaakunta. Väestön ja työpaikkojen arvioidaan jatkossakin keskittyvän Etelä-Suomeen ja Helsingin laajalle metropolialueelle. Maakuntaohjelman väestö- ja työpaikkatavoitteiden toteuttaminen edellyttää jatkossakin merkittävää muuttoa maakuntaan, myös ulkomailta. Väestö ikääntyy, jolloin työvoiman määrä ei kasva samassa suhteessa asukasluvun kanssa. Työpaikkojen määrän kasvu ja työvoiman riittävyys edellyttää ainakin 2020-luvulta alkaen lähes täystyöllisyyttä. (Hämeen liiton maakuntaohjelma 2011 – 2014)

Syyskuussa 2011 astui voimaan laki uusi laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010).

Lakiuudistuksen keskeiset kohdat lyhyesti koottuna:

- Uudessa laissa huomioidaan kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt
- Kotoutumisen kaksisuuntaisuutta edistetään. Kotoutuminen edellyttää maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa.
- Kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuutta lisätään ja niiden seuranta parannetaan.
- Alkuvaiheen ohjausta parannetaan. Maahantulon alkuvaiheessa on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä neuvontaa kielikoulutus- ja työnhakuaiheissa.
- Haavoittuviin ryhmiin kuuluvien syrjäytymistä ehkäistään. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat esimerkiksi vammaiset, vanhukset ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset.
- Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.
- Pakolaisten hallittua kuntiin sijoittamista vahvistetaan.

Kotouttamisohjelma on laadittu yhteistyössä Riihimäen kaupungin sekä Hausjärven ja Lopen kuntien sekä Hämeen TE-toimiston edustajien kesken. Lisäksi mukana ovat olleet alueen oppilaitokset sekä seurakunnan ja 3. sektorin edustajia. Painopistealueet määriteltiin eri toimijoilta kerätyn arvioinnin ja palautteen pohjalta.

Alueella kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia palveluja ja tarvittaessa järjestetään erillispalveluja. Ohjelmakaudella painopistealueita ovat alueen kotouttamistyön koordinaation selkiyttäminen ja vastuutahojen nimeäminen, maahanmuuttajien työllistymisen ja kouluttautumisen edellytyksien parantaminen sekä maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen moniammatillisena yhteistyönä.

2. Maahanmuuttajat seutukunnassa

Suomessa asui 229 765 ulkomaan kansalaista ja 329 562 vieraskielistä vuoden 2015 tilaston mukaan. Suomen väestöstä kuusi prosenttia oli vieraskielisiä ja 4,2 % ulkomaan kansalaisia. Maahanmuuttojen määrä on ollut viime vuosina korkeampi kuin koskaan aikaisemmin. Tilastokeskuksen mukaan ulkomailta Suomeen muutti vuoden 2015 aikana 28 746 henkeä.

Vieraskielisten määrän kehitys alueen kunnissa vuosina 2011 - 2015

	2011	2012	2013	2014	2015	% väkiluvusta
Hausjärvi	162	177	184	211	213	2,4 %
Hyvinkää	1771	1938	2070	2197	2269	4,9 %
Loppi	123	119	126	131	135	1,7 %
Riihimäki	943	1072	1180	1266	1314	4,5 %

Lähde: Tilastokeskus 13.6.2016

3. Kotouttamistyön käsitteitä

Riihimäen, Hausjärven ja Lopen alueellisessa kotouttamisohjelmassa käytetään käsitettä **kotouttamistyö** kuvaamaan kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestämistä. Laissa kotoutumisen edistäminen (1386/2010) määrittelyn mukaisesti

maahanmuuttaja

- on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnettyllä luvalla, tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

pakolainen

- on ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka UNHCR toteaa olevan pakolainen.

kiintiöpakolainen

- on henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa valtion budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

kotoutuminen

- on maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

kotouttaminen

- on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla (**monialainen yhteistyö**).

erityisiä toimenpiteitä tarvitseva

- on maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomuuden, iän, perhetilanteen, alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella.

kahdensuuntainen kotoutuminen

- on maahanmuuttajien ja valtaväestön suhteiden syventymistä eli maahanmuuttajan lisäksi kotoutumisprosessia käy läpi myös ympäröivä yhteiskunta.

kotoutumissuunnitelma

- on yksilöllinen tai perheen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joilla tuetaan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita tarvittavia tietoja ja taitoja.

kotoutumiskoulutus

- sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Koulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Myös omaehtoinen opiskelu voidaan sisällyttää kotoutumissuunnitelmaan, jolloin opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella.

kansainvälinen suojelu

- Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan turvapaikkaa eli pakolaisasemaa, toissijaista suojelua ja humanitaarista suojelua. Pakolaisaseman saavat ne, joille myönnetään turvapaikka tai jotka otetaan Suomeen pakolaiskiintiössä. Turvapaikanhakija voi saada oleskeluluvan myös toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella, mutta tällöin hänellä ei ole pakolaisasemaa. Maahanmuuttovirasto määrittelee, onko turvapaikanhakija pakolainen, kun hänen hakemukseensa tehdään päätös. Toissijaista suojelua myönnetään sellaiselle ulkomaalaiselle, joka ei täytä pakolaissopimuksen asettamia kriteerejä, mutta joka on vaarassa kärsiä vakavaa haittaa kotimaahansa palatessaan. Vakavalla haitalla tarkoitetaan kuolemanrangaistusta, teloitusta, kidutusta, muuta epäinhimillistä kohtelua tai aseellisen selkkauksen yhteydessä tapahtuvasta mielivaltaisesta väkivallasta johtuvaa vakavaa ja henkilökohtaista vaaraa.

4. Kotouttamisohjelman 2017 – 2020 linjaukset

- Kokonaiskoordinaatiota kehitetään alueen monikulttuurisuus – ja maahanmuuttaja-asioissa.
- Maahanmuuttajien työllistymistä ja kouluttautumista parannetaan.

- Alueen maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan tarjoamalla vapaa-ajan toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.
- Maahanmuuttajalle annetaan oikeus tulla ymmärretyksi kun hänen asioitaan käsitellään. Tulkkaus järjestetään kaikilla toimialoilla kunnassa.
- Maahanmuuttajataustaisen oppilaan/opiskelijan suomen kielen oppimista ja kotoutumista tuetaan.
- Maahanmuuttajaperheiden kotoutumista tuetaan moniammatillisena yhteistyönä.
- Kotouttamisohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan aktiivisesti ohjelmakauden aikana.
- Kotouttamisohjelman toimenpiteet otetaan huomioon talousarviovalmistelussa.
- Kehitetään yhteistyössä alueen kuntien kesken kansainvälistä suojelua saavien kotoutumisprosessia alueella.
- Edistetään hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun kehittymistä alueella.
 - Lisätään kuntien sekä muiden alueen organisaatioiden työntekijöiden osaamista monikulttuurisuuteen ja kotouttamiseen liittyvissä asioissa.
 - Edistetään kahdensuuntaista kotoutumista vuorovaikutteisena monialaisena verkostoyhteistyönä.
- Kehitetään seutukunnallisesti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden (kansainvälistä suojelua saavat) vastaanottoprosessia.

5. Kotouttamistyön keskeiset tehtävät

Kotouttamistyön keskeiset tehtävät ovat

1. Kotouttamista tukeva viestintä ja tiedottaminen
2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen
3. Varhaiskasvatusikäisten ja esiopetusikäisten kotoutumisen tukeminen
4. Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen
5. Kotoutumista tukevat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut

6. Aikuisikäisten ja nuorten yli 16 v. koulutuksen järjestäminen
7. Maahanmuuttajien työllistymisen tukeminen
8. Maahanmuuttajien huomioiminen terveystalvelujen asiakkuudessa
9. Maahanmuuttajien huomioiminen sosiaalipalvelujen asiakkuudessa
10. Kansainvälistä suojelua saavien vastaanoton kehittäminen
11. Monialainen verkostoyhteistyö
12. Henkilöstön koulutus
13. Tulkkauspalvelut
14. Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen
15. Maahanmuuttoasioiden kokonaiskoordinaation selkiyttäminen

5.1. Kotoutumista tukeva viestintä ja tiedottaminen

Lakisäätteisesti kuntien on huolehdittava osaltaan maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauksesta, neuvonnasta ja tiedottamisen toteutumisesta sekä perustiedon antamisesta suomalaisesta yhteiskunnasta. (1386/2010, 7§) Tiedotuskäytäntöjä yhteinäistetään ja pyritään saamaan kaikkien sitä tarvitsevien ulottuville.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajille suunnattua alueellista informaatiota selkiytetään ja yhtenäistetään. • Alueelle muuttava saa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, kotikunnastaan sekä kuntien palveluista. • Maahanmuuttaja löytää tarvitsemansa palvelut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajille suunnatun lomakkeiston ja esitteiden selkokielistäminen. • Informaatiota subjektiivista palveluista. • Kääntäminen tietyille kielille esim. Moped.fi-sivuston hyödyntäminen. • Kirjastojen hyödyntäminen info-pisteinä. • Monialainen yhteistyö kotoutumisen tukena. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alueen kotouttamistyötä koordinoiva taho • Kaikki toimialat oman toimintansa osalta. • ohjausryhmä

5.2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen

Alueen kunnissa vastuutahona alkukartoituksessa on kuntien kotouttamistyötä koordinoiva taho sekä TE-toimisto. Kunta tai työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen perusteella kotoutumissuunnitelman laatimisen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus.

Alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttajan

- luku- ja kirjoitusvalmiudet
- kielitaidot
- opiskelunvalmiudet ja -edellytykset
- aikaisempi koulutus ja työkokemus
- pätevyys jollakin erityisalalla ja muut vahvuudet
- omat toiveet työn ja koulutuksen suhteen
- elämäntilanne, terveydentila ja sen mukaiset palvelutarpeet

Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai työ- ja elinkeinotoimisto ja maahanmuuttaja voivat kuitenkin laatia kotoutumissuunnitelman keskenään.

Kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja maahanmuuttajalle laaditut muut asiaan liittyvät suunnitelmat on sovittava yhteen. Kotoutumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. (1386/2010, 13§)

Kunta ilmoittaa vuosittain laadittujen alkukartoitusten määrän, milloin ne on aloitettu ja saatettu päätökseen. Jokaisesta päätökseen saatetusta alkukartoituksesta saa kunta korvauksen ELY-keskukselta. Korvauksen edellytys (noin 700 euroa/vuosi (2012)/kartoitus) on, että kunta on järjestänyt ainakin alkuhaastattelun valtioneuvoston asetuksen kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta § 1 mom 2 mukaisesti.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Alueelle muuttava maahanmuuttaja saa riippumatta saapumisperusteestaan tietoa hänelle tarjottavista palveluista.	Alkuvaiheen neuvonnan järjestäminen kaikille kuntaan muuttaville maahanmuuttajille.	<ul style="list-style-type: none">• Sosiaali- ja terveystoimi• Hyria koulutus Oy
Maahanmuuttajien palveluneuvonnan jatkumon turvaaminen.	Varmistetaan, että maahanmuuttaja-asiakkaita kohtaavat viranomaiset osaavat	<ul style="list-style-type: none">• Kaikki viranomaiset

	ohjata asiakkaan oikeiden palvelujen piiriin.	
--	---	--

5.3. Varhaiskasvatustukemisen ja esiopetuksellisten kotoutumisen tukeminen

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään perheen asuinalueella. Lasta tuetaan kahteen kulttuuriin kasvamisessa yhteistyössä perheen kanssa. Vanhempia pyydetään mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Lapsen oman äidinkielen tärkeyttä korostetaan varhaiskasvatuksessa. Tulkkipalveluja käytetään tarvittaessa. Kasvattajilla tulee olla oman kulttuurin tuntemukseen ja kunnioitukseen pohjautuva myönteinen asenne muita kulttuureja kohtaan.

Riihimäen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käytetään vieraskielisten lasten opetuksessa Suomi toisena kielenä opetussuunnitelmaa. S2 opetussuunnitelma laaditaan lapsille, joiden suomen kielen taito on joiltakin osin puutteellinen. Yli 3 -vuotiaiden lasten suomen kielen kehityksen arvioinnissa käytetään S2 kielen oppimisen seurantalomaketta.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Koko perheen kotoutumisen tukeminen osana kasvatusyhteistyötä.	<ul style="list-style-type: none"> Tulkin käyttö aloituskeskusteluissa ja vasu-keskusteluissa. Perheen arkinen ohjaus päivittäisessä vuorovaikutuksessa Yhteistyö lastenneuvolan ja perheneuvolan kanssa Selvitetään mahdollisuutta järjestää perhekerhotoimintaa maahanmuuttajaperheille yhteistyössä 3. sektorin kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstö Varhaiskasvatuspäällikkö
Maahanmuuttajataustaisen lapsen oman äidinkielen kehityksen tukeminen.	<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan ja kannustetaan vanhempia käyttämään omaa äidinkieltä lapsensa kanssa arjessa. 	Varhaiskasvatuksen henkilöstö
Maahanmuuttajataustaisen lapsen kotoutumisen edistäminen suomi toisena kielenä – opetuksen avulla.	<ul style="list-style-type: none"> Suomi toisena kielenä – opetussuunnitelman noudattaminen varhaiskasvatuksessa Selvitetään esiopetuksen S2-kielen opetuksen tarkoituksenmukainen 	<ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuksen henkilöstö Varhaiskasvatuspäällikkö/ erityisvarhaiskasvatuks

	järjestäminen.	en elto-tiimi
Kahdensuuntaisen kotoutumisen edistäminen varhaiskasvatuksessa.	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen monikulttuurisuuden lisääminen erilaisten teemapäivien kautta Kulta Toivo – hankkeen avulla. • Monikulttuurisen taustan omaavien työntekijöiden rekrytoiminen varhaiskasvatukseen sekä harjoitteluun että työsuhteisiin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatuksen henkilöstö • Varhaiskasvatuksen esimiehet

5.4. Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen

Esi- ja peruskouluikäisten palvelut kasvatus - ja opetustoimessa järjestetään voimassa olevien lakien ja normiluontoisten määräysten pohjalta. Subjektiviisen oikeuden piiriin kuuluvat toiminnot tuotetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta, joita on tarkennettu kuntakohtaisesti. Esi- ja perusopetuksessa kunta saa erillistä valtionapua sekä valmistavan opetuksen, että oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Lisäksi kunnan on mahdollista anoa erillistä valtionapua maahanmuuttajataustaisten lasten oman äidinkielen opetukseen ja S2-opetukseen. Valtio kattaa vain osan kustannuksista. (enintään 86% laskennallisista kustannuksista). Valtion avun saaminen edellyttää, että lapsen vieraskielisyys kirjautuu tilastoihin oikealla tavalla. Palveluita pyritään tuottamaan seudullisesti. 12–17-vuotiaana Suomeen muuttavien koulutuksen kohdalla erityinen haaste.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajataustaisen oppilaan suomen kielen oppiminen ja vahvistaminen sekä suomalaiseen kulttuuriin kotoutuminen. Riittävän suomen kielen taidon turvaaminen oppilaalle, jotta hän selviää jatko-opinnoista.	Valmistava opetus ja S2-opetus sekä oman äidinkielen ja kulttuurin opetus. Huolehditaan että lapsen oikea äidinkieli kirjautuu todellisenä oppilashallintojärjestelmään.	Perusopetuksesta vastaava viranhaltija
Riittävien resurssien varaaminen valmistavaan	Valmistavan ja S2-opetukselle varataan tarvittavat summat.	Sivistystoimenjohtaja

ja S2-opetukseen.		
Maahanmuuttajalapsen oman äidinkielen ja kulttuuritaustansa tuntemuksen turvaaminen kehittymisen turvaaminen.	Oman äidinkielen ja oman kulttuurin opetuksen järjestäminen tarvittavilla kielillä.	Sivistystoimenjohtaja Rehtori/ päiväkodinjohtaja
Koko perheen kotoutumisen tukeminen.	Perusopetusikäisille perhekerhotoimintaa ym. aktiviteetteja.	Kunnan yhteistyö 3.sektorin kanssa

5.5 Kotoutumista tukevat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut voivat edistää maahanmuuttajien kotoutumista tarjoamalla mahdollisuuden osallistua ohjattuun toimintaan muiden kuntalaisten kanssa, järjestämällä maahanmuuttajia kiinnostavia tilaisuuksia, antamalla tiloja maahanmuuttajien itsensä järjestämää toimintaa varten ja tukemalla tiedonsaantia ja oppimista.

Kunnan nuorisopalvelut järjestää kerho- ja harrastustoimintaa sekä leirejä lapsille ja nuorille. Toiminta on pääosin maksutonta ja avointa kaikille. Näin yritetään saada lapset ja nuoret mukaan toimintoihin. Nuorisotiloista on mahdollista saada tiloja myös omaan käyttöön.

Liikuntapalvelut järjestää toimintaa kaiken ikäisille kuntalaisille. Lasten liikuntakerhot ja terveysliikunta ovat päällimmäisinä. Maahanmuuttajat voivat käyttää palveluita muiden kanssa yhdessä mutta esim. kuntosaleista on mahdollisuus varata omia vuoroja.

Alueella toimivia järjestöjä voidaan hyödyntää etenkin lasten ja nuorten kotouttamisessa, sillä moni järjestö tekee jatkuvaa yhteistyötä liikunta- ja nuorisotoimen kanssa.

Riihimäen kaupungin liikuntapalvelut järjestää terveysliikuntatoimintaa niin lapsille, nuorille, työikäisille ja iäkkäille sekä koordinoi alueen muuta liikuntatoimintaa. Kaupungin liikuntapalvelujen järjestämä toiminta on joko maksutonta tai hyvin edullista. Kaupunki tarjoaa myös ilmaiset liikuntapaikat alle 23-vuotiaille. Liikuntapalvelujen yhtenä tavoitteena on auttaa maahanmuuttajia osallistumaan kaupungissa järjestettävään liikuntatoimintaan. Vuodesta 2012 alkaen Riihimäellä on pyörinyt maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla - hanke, jonka tarkoituksena on ollut aktiivisesti tiedottaa alueen liikuntapalveluista maahanmuuttajille sekä saada heitä mukaan kaupungissa toteutettavaan liikuntatoimintaan.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajien informoiminen kaupungin liikuntapalveluista.	Tehdään yksinkertaiset suomenkieliset esitteet ja kotisivuille tietoa palveluista myös englanniksi. Tavoitellaan aktiivisesti maahanmuuttajia liikuntapalveluiden pariin.	liikuntapäällikkö
Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen liikuntapalveluissa	Mahdollisesta maahanmuuttajien osallistuminen tiedotusta kohdentamalla, tarjoamalla edullisia liikuntatiloja ja -palveluita sekä kohdennetuilla liikuntatapahtumilla.	liikuntapäällikkö

5.6. Aikuisikäisten ja yli 16-vuotiaiden nuorten kouluttautuminen

Riihimäen, Hausjärven ja Lopen alueella aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta järjestää Hämeen ELY-keskus, joka ostaa kotoutumiskoulutukset työvoimapolitiittisena toimenpiteenä. Sopimuskaudella 2017–2020 kotoutumiskoulutusta toteuttaa Hyria aikuiskoulutus Oy. Riihimäen aikuislukio järjestää omaehtoisena koulutuksena aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta ja eri tasoista S2-opetusta ja aikuisten lukiokoulutusta iltapetuksena.

Ammatillista koulutusta alueella järjestää Hyria koulutus Oy, jolla on toimipisteet Hyvinkäällä ja Riihimäellä. Nuoret nivelvaiheessa olevat maahanmuuttajat voivat hakeutua Hyrian valmakoulutukseen.

Riihimäen aikuislukion maahanmuuttajien peruskoulu on tarkoitettu aikuisille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Koulu kestää yleensä noin kaksi vuotta ja kun opiskelija on suorittanut tarvittavat kurssit, hän saa suomalaisen peruskoulun päättötodistuksen. Opetus noudattaa aikuisten varsinaisen perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja koulussa opiskellaan paljon suomen kieltä ja suomalaisen peruskoulun oppiaineita suomen kielellä. Koulu sopii myös opiskelijoille, jotka ovat opiskelleet peruskoulun ja muita opintoja kotimaassa, mutta joiden tarvitsee kehittää suomen kielen taitoaan työn tai opiskelupaikan saamiseksi Suomessa.

Aikuiskoulutuksen suomen kielen iltakurssit on tarkoitettu sekä aloittajille että suomea jo osaaville. Iltakurssit ovat lukio-opintoihin valmentavia kursseja ja lukion suomen kielen kursseja. Iltakurssit sopivat myös niille, jotka haluavat osallistua yleiseen kielitutkintoon (YKI). Aikuiskoulutus myös järjestää suomen kielen yleisiä kielitutkintoja (YKI-testi).

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan suomen kielen ja kulttuurin opiskelun avulla.	Kotoutumiskoulutuksen ja omaehtoisen koulutuksen järjestäminen maahantulijoille mahdollisimman nopeasti. Kotoutumiskoulutuksen ja -polkujen kehittäminen työelämälähtöiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> • Hämeen Ely-keskus • Hämeen TE-toimisto • alueen kunnat • Hyria aikuiskoulutus Oy • Riihimäen aikuislukio
Aikuisille maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuus suorittaa muille kuin oppivelvollisille tarkoitettu peruskoulu.	Aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksen alkuvaiheen ja varsinaisen perusopetuksen järjestäminen Riihimäen aikuislukiossa. Selvitetään lukion valmistavan opetuksen tarve talousalueella.	<ul style="list-style-type: none"> • Riihimäen aikuislukio • Sivistystoimenjohtaja

5.7. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet

Hämeen TE-toimisto tarjoaa kotoutumispalveluita työttömille työnhakijoille. Oikeus kotoutumispalveluihin on henkilöillä, joka on asunut Suomessa vähemmän kuin 3 vuotta ja jolla on oleskelulupa tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity (EU-kansalaiset).

Elokuun lopussa vuonna 2016 Hämeen alueella oli 3906 ulkomaalaista työnhakijaa, joista työttöminä oli 1726. Ulkomaalaisten määrä on kasvanut muutamalla sadalla edellisvuoteen verrattuna. Riihimäen seudulla työttömien ulkomaalaisten määrä on noussut. Esim. elokuun 2013 lopussa heitä oli 99 ja elokuun 2016 lopussa 138. Riihimäen seudun ulkomaalaiset ovat tulleet Suomeen pääasiassa puolisoina, töihin tai opiskelemaan. Turvapaikanhakijoita tai pakolaisia seudulle on alkanut tulla vasta alkuvuodesta 2016 alkaen.

TE- toimiston kotoutumispalvelut sisältävät runsaasti työllistymis-, ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä kotoutumiskoulutusta. Kotoutumispalveluiden tavoitteena on edistää työnhakijan kotoutumista ja nopeaa työllistymistä. Kotoutumiskoulutus on välttämätön suurimalle osalle uusista kotoutujista. Työvoimakoulutuksena järjestettävä koulutus sisältää intensiivistä suomenkielen opetusta sekä tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Kotoutumiskoulutuksessa tavoitteena on ammatillisen osaamisen kehittäminen ml. kielitaidon kehittäminen, ja työmarkkinoille pääsy. Kotoutumiskoulutus pitää sisällään työelämälähtöisiä toimenpiteitä ja työelämälähtöisesti räätälöityjä kotoutumispolkuja, joita rakennetaan heti kotoutumiskoulutuksen alusta alkaen ja jotka kytkeytyvät muulla rahoituksella toteuttaviin toimenpiteisiin ja palveluihin mm. työkokeilu, valmennukset, ammatillinen työvoimakoulutus, palkkatuki ja yrittäjäpalvelut.

Maakuntauudistuksen myötä TE-toimistot ja ELY-keskukset lakkautetaan 1.1.2019 alkaen. TE-toimistojen vastuulla olevien palvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakunnille ja niiden järjestämisessä hyödynnetään järjestäjä-tuottaja -mallia. Maakunnat pääsääntöisesti sopivat TE-palvelujen tuottamisesta laissa säädetyt kriteerit täyttävien kuntien, yksityisen tai kolmannen sektorin tuottajien kanssa. Ajankohtaista tietoa on saatavilla alueuudistus.fi – sivustolta.

Hämeen TE-toimisto tekee aktiivisesti yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Maakuntauudistuksessa on tärkeää huomioida muutoksien valmistelu yhteistyössä säilyttäen jo olemassa olevat hyvät verkostot.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajien työllistymisen edellytysten parantaminen.	<ul style="list-style-type: none">• Yhteistyön tehostaminen työllisyshoidon asioissa.• Työnantajien ja työyhteisöjen tietoisuuden lisääminen maahanmuuttajaustaisista työntekijöistä• Selvitetään alueen työllistämismahdollisuuksia.• Työpajat ja työkokeilupaiikkojen tarjoaminen.	<ul style="list-style-type: none">• Hämeen Ely-keskus• Hämeen TE-toimisto• alueen kunnat• Hyria koulutus Oy

5.8. Maahanmuuttajien huomioiminen terveysterveysten palvelujen asiakkuudessa

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä järjestävät perusterveydenhuollon palvelut Riihimäen, Lopen ja Hausjärven kunnille Terveysterveystenhuoltolain 1326/2010 mukaisesti. Maahanmuuttajille annetaan samat terveydenhuollon ja sairaanhoidon palvelut kuin muullekin väestölle. Terveysterveystasemat lääkärin (lääkäripalvelut ainoastaan Riihimäellä) ja hoitajan vastaanottoineen sijaitsevat kaikissa kolmessa kunnassa. Lähipalveluja ovat mm. neuvolan ja suuhygienistin palvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Erikoissairaanhoito järjestetään Kanta-Hämeen keskussairaalassa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kaikkien maahanmuuttajaperheiden ohjautuminen palvelujen piiriin.	Tiedottamisen tehostaminen kaikkien toimijoiden toimesta esim. päiväkotit, koulut, sosiaalitoimi.	Jokainen maahanmuuttajaperheen kohtaava taho.
Koko perheen tilanteen huomioiminen.	Huolen puheeksi ottaminen koko perheen asioissa, ei vain lapsen ja nuoren. Vastauksen kuuleminen.	Jokainen maahanmuuttajaperheen kohtaava taho.
Terveystarkastusten toteutuminen neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä vastaanotoilla. Perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.	Tehostetaan ohjausta terveystarkastuksiin. Tulkkipalvelujen käyttö. Vahvistetaan vanhempien vastuun ottoa nuoresta/ lapsesta.	Jokainen maahanmuuttajaperheen kohtaava taho
Potilas ja omainen tulevat ymmärretyksi, kun hänen asioitaan käsitellään. Potilaan kulttuuritaustan huomioon ottaminen. Potilaan hyvä hoito.	Omahoitajan nimeäminen, yhteistyö muiden kunnan toimijoiden kanssa. Tulkkauspalvelujen järjestäminen. Monikulttuurisuuskoulutuksen järjestäminen työntekijöille.	Yksikköjen esimiehet Terveyskeskuksen johto

5.9. Maahanmuuttajien huomioiminen sosiaalipalvelujen asiakkuudessa

Hausjärven sosiaalitoimi

Hausjärvellä perusturvan alaisuuteen kuuluu palvelut (lastensuojelu-, aikuis-, vammais- ja sosiaalityö sekä vanhustyö.) Pakolaisohjaajan virka Hausjärvelle perustettiin vuoden 2016 keväällä. Palveluiden järjestämisessä maahanmuuttajat huomioidaan siten, että heille järjestetään asioimiseen tarvittava asiointitulkki asioiden eteenpäin saattamiseksi. Lastensuojelussa on käytössä <http://www.lastensuojelu.info/> sivustot, joita voidaan käyttää tarvittaessa asiakastyön tukena. Sijoitustilanteissa huomioidaan lastensuojelulain 50 § pykälän mukaiset vaatimukset kielellisen, kulttuurisen sekä uskonnollisen tausta huomioimisessa. Aikuissosiaalityössä ohjataan asiakasta tämän tarvitsemien palveluiden piiriin ja tarjotaan myös sosiaaliohjausta.

Lopen sosiaalitoimi

Sosiaalipalvelujen lähtökohtana on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ennalta ehkäisy. Lopen sosiaalitoimiston tuottamat ja järjestämät sosiaalipalvelut ovat lastensuojelu, lastenvalvojan palvelut, vammaispalvelut, kehitysvammaisten palvelut, aikuissosiaalityö, päihdepalvelut, toimeentulotuki ja kuntouttava työtoiminta sekä

vanhusten palvelut. Ehkäisevää työtä kunnassa tehdään yhteistyössä neuvoloiden, päivähoidon, koulujen ja nuoriso- ja liikuntatoimen kanssa.

Sosiaalipalveluja annetaan maahanmuuttajille samoilla perusteilla kuin muillekin asiakkaille. Maahanmuuttaja saa käytännön apua ja opastusta sekä neuvoja erilaisissa, jotka voivat liittyä esimerkiksi elämänhallintaan, erilaisten etuuksien hakemiseen tai lasten hyvinvointiin. Hausjärven pakolaisohjaaja työskentelee myös Lopen kunnassa. Lopen sosiaalitoimistossa maahanmuuttaja-asiakkaita voidaan palvella suomen tai englannin kielellä ja tarvittaessa hankitaan tulkkipalveluja.

Riihimäen sosiaalitoimi

Maahanmuuttajat ovat samojen sosiaalityön palveluiden piirissä kuin muutkin kaupunkilaiset. Palveluiden järjestämisessä maahanmuuttajat huomioidaan siten, että heille järjestetään asioimiseen tarvittava asioimistulkki.

Aikuissosiaalityössä ohjataan asiakasta tämän tarvitsemien palveluiden piiriin ja tarjotaan tarpeen mukaan sosiaali-ohjausta ja asumisohjausta sekä opastusta ja apua käytännön kotihoidollisissa haasteissa. Riihimäen kaupungin aikuissosiaalityön asiakastyötä tekevään tiimiin kuulu alkaen 1.1.2017 5 sosiaalityöntekijää, 4 sosiaali-ohjaajaa (heistä 1 työllistämistä tukeva moniammattilaisen yhteistyöpisteen/MYP sosiaali-ohjaaja) ja 1 maahanmuuttajatyön asumisohjaaja-kotihoitaja. Lisäksi ostetaan tarvittaessa pakolaisohjaajan palvelua Hausjärven kunnalta.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Aikuissosiaalityön palvelujen kehittäminen maahanmuuttajille.	Maahanmuuttajatyön sisällön ja aikuissosiaalityön henkilöstön osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen.	Johtava sosiaalityöntekijä, palvelualuepäällikkö

5.10. Kansainvälistä suojelua saavien vastaanotto

5.10.1. Kiintiöpakolaisten vastaanottoprosessi

Kunnille pakolaisten vastaanottaminen on vapaaehtoista ja sopimukseen perustuvaa. Ely-keskus korvaa valtioneuvoston päätöksen mukaisesti pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset kunnalle osittain täysimääräisesti kustannusperusteella ja osittain laskennallisesti.

Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kunnalle aiheutuvia kustannuksia ei voida täydellä varmuudella ennustaa, sillä henkilöiden ja perheiden elämäntilanteet ja palvelutarpeet voivat vaihdella suuresti.

Hausjärven kunnanvaltuuston päätöksellä 10.11.2015, 81 § kunta on tehnyt sopimuksen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kanssa kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) 2§:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, kotoutumisen edistämistä ja palveluiden järjestämisestä sekä saatavista korvauksista. Sopimuksen mukaan Hausjärvi antaa vuosittain 5-10 kuntapaikkaa ELY-keskuksen osoittamille kiintiöpakolaisille.

Lopen kunnanhallituksen päätöksellä 19.10.2015, kunta on tehnyt sopimuksen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) 2§:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, kotoutumisen edistämistä ja palveluiden järjestämisestä sekä saatavista korvauksista. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt talousarvion, johon on huomioitu kustannukset kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta alkaen vuodesta 2016. Sopimuksen mukaan Loppi antaa vuosittain 5 kuntapaikkaa ELY-keskuksen osoittamille kiintiöpakolaisille.

Riihimäen kaupunginvaltuusto on päättänyt 16.11.2016 § 103 antaa kuntapaikan keskimäärin 10 kiintiöpakolaiselle vuosittain. Päätös ei ole lainvoimainen kotouttamisohjelmaa päivitettäessä. Päätös saavuttanee lainvoimaisuuden viimeistään vuoden 2017 alkupuolella.

ELY-keskus arvioi vuosittain kuntaan osoitettujen ja sijoittuneiden henkilöiden alkuvaiheen palveluihin, asumiseen sekä muihin kotoutumis- ja peruspalveluiden käyttöön kohdistuvat tarpeet yhteistyössä Riihimäen kaupungin sekä Lopen ja Hausjärven kuntien kanssa.

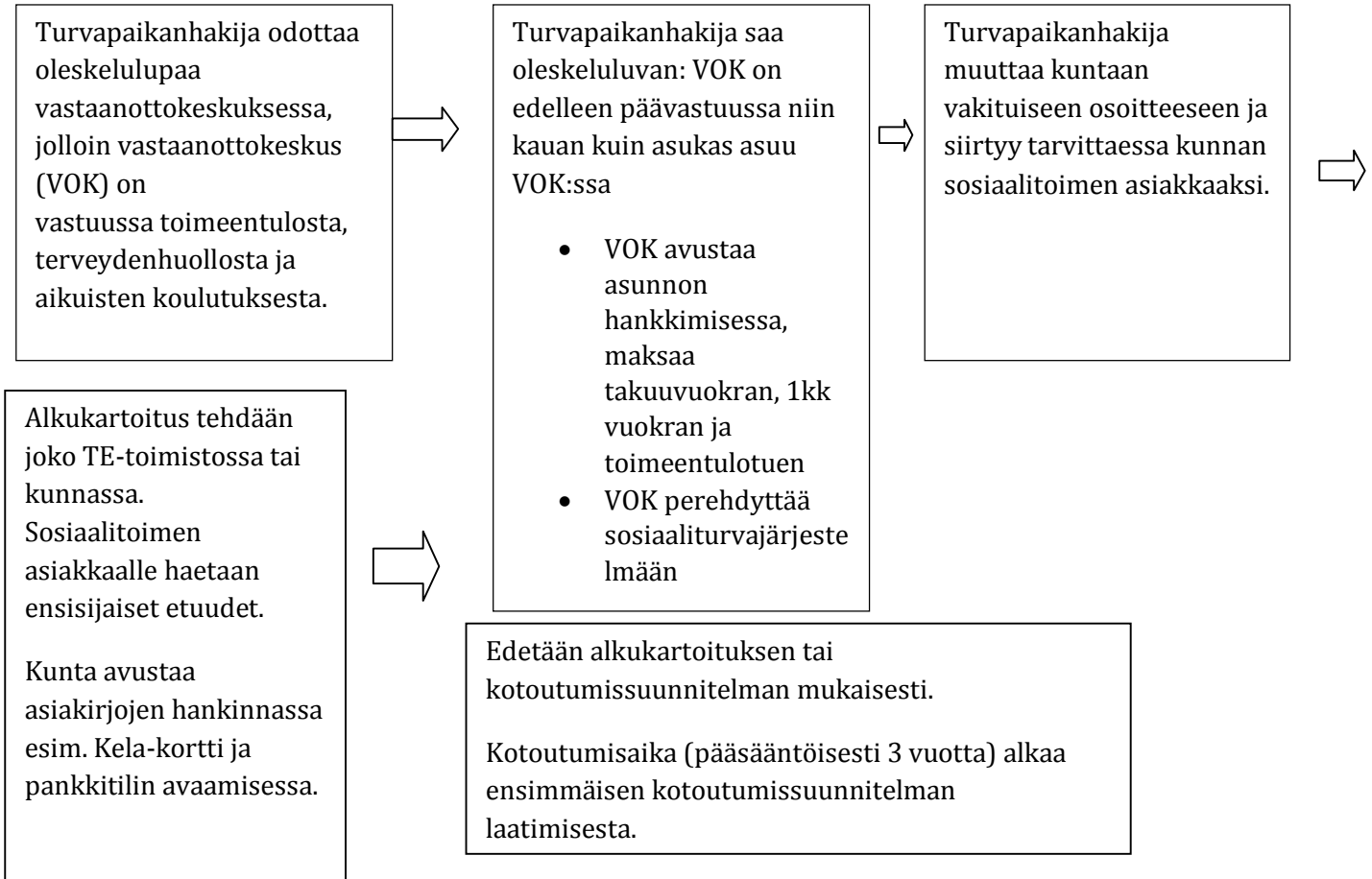
Ohjelmakaudella 2013–2016 Riihimäelle, Lopelle ja Hausjärvelle on saapunut omaehtoisesti lähes 200 maahanmuuttajaa. Heistä osa on vuoden 2015 turvapaikanhakija-aallon myötä oleskeluluvan saaneita, omaehtoisesti kuntiin muuttaneita. Vastaanottoon liittyvät palvelut on hoidettu muiden peruspalvelujen sisällä. Lopen ja Hausjärven kunnilla on sopimus Hämeen Ely-keskuksen kanssa kv. suojelua saavien kuntaan sijoittamisesta. Riihimäen kaupungilla on oikeus hakea laskennallisia ja muita korvauksia, ja niitä on kaupungille myös jo maksettu. Sopimus on tältä osin voimassa.

Laskennallisia korvauksia maksetaan sopimukseen kuuluvista henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä neljän vuoden ajan. Lisäksi kunnalle korvataan sopimukseen kuuluvien henkilöiden kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajan. Ohjelmakaudella 2017–2020 tullaan laskennallisten korvausten avulla resursoimaan seudun kotouttamispalvelut uudelleen.

5.10.2. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto prosessi

Vastaanottokeskuksessa oleskeluluvan odotusaikana vastaanottokeskus on velvollinen huolehtimaan turvapaikanhakijoiden toimeentulosta, sosiaaliturvasta, terveydenhuollosta sekä aikuisten koulutuksesta. Oleskeluluvan odotusaikana vastaanottokeskuksen sijaintikunta on velvollinen järjestämään perusopetusikäisille valmistavaa opetusta, kiireellistä terveydenhuoltoa, neuvolapalveluja sekä varhaiskasvatusta 5 – 6 – vuotiaille.

Turvapaikanhakijan kotoutumisprosessi:

5.11 Monialainen verkostoyhteistyö

Uuden lain mukaisesti kunnan on kehitettävä kotouttamista tukevia palveluja monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön tulee osallistua kaikki kunnan hallintokunnat, TE-toimisto, Seurakunta, poliisi, Kela sekä kolmannen sektorin toimijat. Kunta ja TE-toimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä seurannasta. Maahanmuuttajan

kotoutumissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti yhteistyössä maahanmuuttajan, sosiaalityöntekijän ja TE-toimiston asiantuntijan kanssa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajaperheiden kotoutumista tuetaan moniammatillisena yhteistyönä. • Seudullisen verkostoyhteistyön kehittäminen kotouttamisasiissa. 	<p>Kotouttamisasioiden työryhmän toiminnan kehittäminen.</p> <p>Kotouttamistyön ohjausryhmä nimeää alueellisen pakolaisohjaajan kotouttamistyöryhmän puheenjohtajaksi.</p> <p>Kotouttamistyön ohjausryhmän perustaminen alueelle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aikuisten ja vammaisten palvelualuepäällikkö Riihimäeltä • Ohjausryhmässä sivistysjohtajat, perusturvajohtajat, TE-hallinto, HRAKS, Hyria, 3.sektori.

5.12. Henkilöstön koulutus

Koulutustarjonta on suunnitelmallista ja säännöllisesti saatavilla.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
<p>Luodaan toimintaedellytyksiä ja valmiuksia kohdata maahanmuuttaja erilaisissa palvelutilanteissa.</p>	<p>Kotouttamistyöhön liittyvän koulutuksen järjestäminen säännöllisesti kunnan työntekijöille.</p> <p>Tulkin käytön koulutusta</p> <p>Monikulttuurisuuskoulutusta</p>	<p>Henkilöstöhallinto</p>

5.13. Tulkkauspalvelut

Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain ([423/2003](#)) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitettussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja

kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa.

Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajalle oikeus tulla ymmärretyksi kun hänen asioitaan käsitellään.	Tulkkauksen järjestäminen kaikilla toimialoilla kunnassa. Työntekijöiden kouluttaminen tulkin käytössä.	<ul style="list-style-type: none">• Kaupungin/kunnan jory• Toimialan johto
Tulkkauksen ostamisen osaamisen kehittäminen.	Kotouttamisohjelman liitteisiin kirjataan ohje tulkkaukspalvelujen käytöstä. Asiointien yhdistäminen tulkkaukskulujen säästämiseksi.	<ul style="list-style-type: none">• Kotouttamisohjelman suunnittelutyöryhmä

5.14. Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen

Hyvien etnisten suhteiden luominen ja kulttuurien välinen vuoropuhelu vahvistaa monikulttuurisen ilmapiirin syntymistä ja hyväksyvän asenneilmapiirin vaalimista. Hyväksyvä ilmapiiri lisää kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. Rasismin vastainen työ eri muodoissaan on tärkeää.

Monikulttuurisen ilmapiirin rakentaminen on yhteinen tehtävä. Eri toimijoiden yksin tai yhdessä muiden kanssa järjestämä toiminta edistää uusiin kulttuureihin ja ihmisiin tutustumista. Ohjelmakaudella tavoitteena on kolmannen sektorin toimijoiden aktivoiminen monikulttuuriseen toimintaan Riihimäen seudulla. Kunnat pyrkivät saamaan yhteistyöhön toimijoita, jotka eivät ole aikaisemmin kaupungissa toimineet ja kokoavat aktiivisesti verkostoa, joka liittyy kaikki kolmannen sektorin toimijat yhteen.

Koska kotoutumistyötä kehitetään monialaisena yhteistyönä, on tärkeää että kaikilla kunnan toimialoilla on osaamista maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten kohtaamisesta ja palvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä huomioiden heidän tarpeensa. Ohjelmakaudella

kunnan henkilöstön osaamista kotouttamis- ja monikulttuurisuusasioissa lisätään ja ko. koulutukset huomioidaan entistä paremmin henkilöstön koulutuskalenterissa.

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/ vastuutaho
<p>Aktivoidaan kolmannen sektorin toimijoita monikulttuuriseen työhön Riihimäen seudulla.</p> <p>Kaupunki edistää etnisten suhteiden hyvää hoitoa.</p> <p>Tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen kulttuuriin ja tuetaan myös muiden kulttuurien rinnakkaiselo kaupungissa.</p>	<p>Vahvistetaan kaupungin roolia vapaaehtoistyön koordinoimisessa ja kehitetään yhteistyön malleja.</p> <p>Kannustetaan maahanmuuttajia vaikuttamaan omiin asioihinsa ja ottamaan vastuuta asioiden eteenpäin viemiseksi jakamalla tietoa yhdistystoiminnasta ja osallistumisesta järjestötoimintaan.</p>	<p>Sivistystoimi</p> <p>3. sektorin toimijat</p>

6. Alueen kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus

Maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen kuuluu osaksi kaikkia palveluja. Hallinnollisesti kotouttamistyö sijoittuu Riihimäellä sosiaali- ja terveystoimeen. Päävastuu koordinaatiosta kuuluu Riihimäellä sosiaali- ja terveysjohtajalle, Hausjärvellä johtoryhmälle sekä Lopella kunnanjohtajalle yhdessä kunnan johtoryhmän kanssa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kokonaiskoordinaation kehittäminen monikulttuurisuus – ja maahanmuuttaja-asioissa alueella.	<ul style="list-style-type: none"> Resurssin varaaminen koordinaation järjestämiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan johtoryhmä Kuntien valtuustot Kuntien johtoryhmät Kotouttamistyön ohjausryhmä
Alueen maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuustyön käytäntöjä kehitetään vastaamaan uuden lain vaatimuksia.	Alueella kehitetään kotouttamistyötä tekevien työryhmän työskentelyä, joka suunnittelee ja kehittää kotouttamistyötä ja seuraa tavoitteiden täyttymistä ohjelmakaudella. Kokoon kutsumisesta vastaa koordinaatiosta vastaava taho.	<ul style="list-style-type: none"> Ohjausryhmä Ohjausryhmässä sivistystoimenjohtajat, sosiaali- ja terveysjohtaja, perusturvajohtajat, TE-hallinto, HRAKS, Hyria, 3.sektori.